

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici
Ekonomická fakulta

Folia Turistica 4

Zborník vedeckých prác
Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici
Ekonomická fakulta

2014

Vodné turisticko-rekreačné atraktivity Lubuského regiónu
Tourist and Recreational Water Attractions of the Lubuskie Province
Krzysztof Kwilecki

The present article includes features of tourism attractions of the Lubuskie area and the natural characteristics of this area which is known as "the land of 500 lakes". The various forms of water tourism that this region offers are presented, including canoeing, fishing, boating and waterways.

Key words: *Active recreation. Leisure time. Tourism. Tourist attractions. Water tourism.*

Úvod

Voľný čas je subjektívne vnímaná a využívaná časť času určená (venovaná) na účely iné než povinnosti vyplývajúce zo životného štýlu života človeka. Je to čas, ktorý ostáva po realizácii všetkých profesijných, školských, rodinných a ostatných povinností, ako aj fyziologických funkcií a hygienických činností. Umožňuje regeneráciu psychofyzických síl, a závisí najmä od majetkovej situácie a druhu vykonávanej profesie, môže priamo vyplývať na sociálny a ekonomický rozvoj, aj na výber turistických a rekreačných činností (Kwilecki, 2012). Vhodne využitý voľný čas, okrem svojej selekčnej a špecializačnej funkcie, plní predovšetkým úlohu optimálneho a všeobecného stimulátora rozvoja, povzbudzuje a formuje potrebu neprerušenej účasti na telesnej aktivite vrátane pohybovej a rekreačnej aktivity. Forma ako aj obsah trávenia voľného času môžu pomôcť odhaľovať nové postoje, priority, hodnoty prenášané na každodenný život. Aktívny oddych môže byť dôležitou časťou sociálnej výchovy (Kwilecki, 2011).

Rozsah vodného cestovného ruchu sa neobmedzuje len na malé skupiny milovníkov dobrodružstva.

Predpokladá existenciu produktu cestovného ruchu, stálych zariadení a iných prvkov turistickej infraštruktúry cestovného ruchu. Návštevníci využívajú a zoznamujú sa s objavovaním priestoru v koexistencii so životným prostredím. Hlavným motívom, ktorým sa

turisti riadia, je poznanie, krátky oddych, zoznamovanie sa s prírodnými hodnotami, chránenými krajinnými oblasťami a národnými parkami. V Lubuskom vojvodstve existujú podniky a spoločnosti, ktoré od základov organizujú aktívny oddych v územiach spojených s vodou. Záujem o túto formu oddychu formuje politiku a stratégiu organizácií cestovného ruchu. Tieto podniky poskytujú dopravné služby, ubytovanie a služby špeciálnych zariadení.

1. Cieľ a materiál

Cieľom je predstaviť atraktivity vodnej turistiky, ktorá je dostupná v Poľsku na území Lubuského vojvodstva. Potrebné údaje sme získali z odbornej literatúry, internetových zdrojov, na základe aktuálnej turisticko-rekreačnej infraštruktúry regiónu a na základe vlastných skúseností.

2. Dosiahnuté výsledky

2.1. Charakteristika Lubuského regiónu

Lubuské vojvodstvo, vzhľadom na vysoké krajinné hodnoty a čisté životné prostredie, môže byť rekreačným zázemím pre väčšie mestá ako Berlín, Štetín, Poznaň a Vroclav. Okrem toho je pre toto územie charakteristický vysoký stupeň urbanizácie, nízky stupeň industrializácie a priemerné podmienky pre rozvoj poľnohospodárstva. Okrem prírodných podmienok, najvyššieho stupňa lesnatosti v Poľsku a relatívne čistého životného prostredia sa na území vojvodstva vyskytujú rôzne ekologické problémy. Sú spojené s prihraničnou lokalizáciou vojvodstva, vyvinutou hydrografickou sieťou (vrátane pohraničných riek) a relatívne dobre rozvinutým systémom cestnej, železničnej a vodnej dopravy. Región má predpoklady pre tzv. aktívnu turistiku, lebo sa tu nachádzajú početné poľovnícke a jachtárske strediská, kajakárske cesty a aj profesionálne cyklotrasy (www.pl.all.biz).

Lubuské územie je známe najmä rozľahlými lesmi, bohatstvom lesných plodov, poľovnou a dravou zverou. Hlavnou charakteristickou črtou regiónu sú jazerá. Lubuské vojvodstvo sa často nazýva „krajinou päťstých jazier“, hoci reálne sa ich na tomto území vyskytuje cca. šesťsto a ich plocha je 13,4 tis. ha. Všetky tieto vodné nádrže obsahujú relatívne čistú vodu, ktorej stav sa v posledných rokoch podstatne upravil. Lubuské jazerá sa využívajú na hospodárske účely, rekreačné účely alebo ostávajú ako „divoké“, čím spestrujú lesnú krajinu. Sú to najčastejšie malé jazierka, ktoré vzájomne prepojené tvoria vodné komplexy. Turisti navštevujú len 52 jazier (32 upravených a 20 neupravených) s plochou vyše 50 ha. Väčšina jazier je zoskupená v regióne pomenovanom Pojezierze Lubuskie, ktoré sa rozprestiera na území medzi riekami Odra, Varta i Obra. Tam sa nachádzajú najväčšie jazerá

na území vojvodstva (Niesłysz, Lubniewsko, Lubiąż, Trześniowskie, Wojnowskie, Paklicko Wielkie, Wilkowskie, Bukowieckie, Długie, Głębokie, Chycina, Małcz, Wielicko, Bytnickie, Ostrowicko, Lubinickie, Niedźwiedno). Další větší jazerá sú na severe regiónu Osiek na Pojezierzi Dobiegniewskom, Ostrowiec na Drawskiej rovine a najväčšie v celom vojvodstve Sławskie jazero na Pojezierzi Sławskim v juhovýchodnej časti vojvodstva (www.ziemialubuska.pl).

2.2. Formy vodnej rekreácie v Lubuskom vojvodstve

V súčasnosti väčšina turistov vyhľadáva zaujímavé a atraktívne formy aktívneho oddychu. Ľudom už nestačí len ubytovanie, stravovanie a malebná krajina s krásnou prírodou. Rozhodujúca je schopnosť upútať turistov a ponúknuť im dodatočné atraktivity. Okrem ubytovania zariadenia cestovného ruchu ponúkajú aj vodácku výbavu, vodné bicykle, kajaky, lode alebo rybárske príslušenstvo. V Lubuskom vojvodstve majú turisti veľa možnosti trávenia voľného času na vode.

Lubuské jazerá sú vhodné na aktívnu turistiku a rekreáciu. Jej najpopulárnejšou aktivitou je kajakárstvo a plachtenie, rybárstvo a vodné lyžovanie. Utvorili sa tiež vodné cesty, ktoré vedú cez územia s krásnou krajinou. Vo väčších rekreačných obciach pri jazerách ako Sława, Łagów alebo Niesulice je možnosť požičať lode a vodné bicykle. Existuje aj možnosť školenia v oblasti windsurfingu, najmä počas letných táborov organizovaných v obciach pri jazerách, resp. príležitosť získať oprávnenie na vedenie rekreačných plavidiel. Jazerá sa dobre využívajú a súčasne sa dbá o ich čistotu a biologický stav. Voda, vďaka čistým nádržiam a bohatému reliéfu dna jazier, ktoré je prekryté rozmanitými vodnými rastlinami, priťahuje aj potápačov, ponúkajúc podvodné zážitky (www.ziemialubuska.pl).

Jazerá sú pripravené na návštevu rybárov. Na mnohých vodných nádržiach sa nachádzajú stanovištia pre rybárov, a vzhľadom na stále sa zlepšujúcu kvalitu vody sa počet rýb v jazerách zväčšuje. Na niektorých lubuských jazerách sa organizujú rôzne rybárske preteky lokálneho charakteru a aj celopoľského významu. Vedenie Poľského rybárskeho spolku – oddelenie v Zielonej Górze je jedným z hlavných používateľov vodných nádrží regiónu v oblasti rybárstva. Vo vodách lubuského vojvodstva sa nachádza vyše 47 druhov rýb, a čo je dôležité, žijú tu aj druhy najnáročnejšie na kvalitu životného prostredia ako lipeň, sih, pstruh potočný alebo pstruh jazerný. Každý rok sa do vôd vypúšťa niekoľko tón materiálu na zarybňovanie, čo podstatne zvyšuje atraktívnosť tohto územia pre rybárov. K najzaujímavejším vodným nádržiam pre rybárov patria jazerá Zabór Duży, Wilcze, Żwirownia Gryzyce, jazero Trześniowskie, Paklicko Wielkie, Lubi, rieky Kwisa, Pliszka,

Bóbr, Odra, a aj jazerá Niesłysz, Łagów a Lubiąż. Dôležité je, že v jazere Niesłysz žije sih, to znamená jeden z najchutnejších a najnáročnejších druhov sladkovodných rýb. Všetky vodné nádrže v Lubuskom vojvodstve sú chránené pred pytliactvom 380 strážnikmi Dobrovoľnej rybárskej stráže a strážnikmi na plný úväzok. V Lubuskom regióne sa každý rok organizuje výše 30 rybárskych súťaží, v ktorých súperia len najlepší. Rybári z vojvodstva okrem toho spolupracujú s rybárskymi spolkami v regióne Abruzzo v Taliansku a Frankfurt nad Odrou v Nemecku (www.ziemialubuska.pl).

Turisti majú možnosť zúčastniť sa početných splavov člnom a využiť systém vodných ciest (Czyżniewski, 2009). K najdôležitejším splavom patrí:

- splav Mierzęckou Strugou a riekou Obrzyca. V prvom prípade rieka tečie cez systém dobiegniewských jazier smerom na východ, cez obrovské lesnaté oblasti, až do rieky Drawa, do ktorej vteká za obcou Stare Osieczno. Splav sa začína na jazere Lipie, ktoré má plochu 1,8 km², hĺbku 43 m, pokračuje do jazera Słowa s plochou 1km². Tento úsek je veľmi malebný. Úzkym kanálom smeruje do jazera Osiek, kde splav je už na 36 kilometroch. Potom sa pokračuje trojkilometrovým úsekom na rieke Ogardzka Odnoga. Práve tu v polovici vteká rieka Mierzęcka Struga;
- splav rieky Obrzyca znamená niekoľko jednodňových trás.
- Kargowa – Jesionka s dĺžkou 14 km, ktorá sa splavuje cca 4 hodiny. Polovica cesty vedie cez les s pomalým prietokom, vďaka čomu je to jednoduchá a príjemná trasa pre veľké organizované skupiny. Kargowa – Podlegórz, má dĺžku 13 km, doba splavu je cca 4 – 5 hodín. Lubiatów - Jesionka, má dĺžku 16 km, doba splavu je cca 6 hodín. Tento úsek je pomerne ťažký vzhľadom na zarastanie rieky a činnosť bobrov. Kopanica – Nowa Wieś Zbąska, má dĺžku 13 km, doba splavu je cca 4 – 5 hodín. Práve tu je začiatok Lubuskej vodnej cesty po 5 jazerách.

Na území Lubuského vojvodstva je vyznačených mnoho turisticko-rekreačných vodných ciest:

- Lubuská vodná cesta Sława – Santok s dĺžkou 220 km. Na prekonanie tejto cesty je potrebných cca 10 dní. Splav vedie cez rieky Obrzyca, Obra i Varta a aj jazerá v obciach Wilcze – Kargowa – Zbąszyń – Trzciel – Międzyrzecz – Bledzew – Skwierzyna - Santok;
- Splav riekou Noteć s dĺžkou cca 50 km. Cesta sa začína pri ústi rieky Drawy do rieky Noteć (obec Bielice);

- Splav cez obce Drezdenko, Gościmiec, Lipki Małe, Santok. V Santoku riekavteká do Varty a je to prirodzené predĺženie splavu do Gorzowa Wielkopolského. Po celej dĺžke splavu sa nachádzajú vhodné miesta na táborenie. Trasa je pokračovaním splavu riekou Drawa alebo pokračovaním splavu strednou Noteciou;
- Splav Vartou, ktorého dĺžka je cca 137 km. Trasa sa začína v obci Międzychód, a následne pokračuje cez Skwierzynu, Santok, Gorzów Wielkopolski, a potom vedie až do obce Kostrzyn nad Odrou;
- Splav Obrou (143 km) sa začína v obci Trzciel, následne vedie cez obce Międzyrzecz, Górzycy, Bledzew, Skwierzyna a končí v Santoku. Existuje aj dlhší variant s dĺžkou cca 180 km, kde sú významnejšie obce Kopanica, Zbąszyń, Trzciel, Międzyrzecz, Gorzyca, Bledzew, Stary Dworek, Skwierzyna. Je to rieka rôznorodého charakteru, ktorá umožňuje organizovanie splavov aj pre začiatočníkov ako aj pre pokročilých;
- Splav Paklicou (ľavý prítok Obry), ktorého dĺžka je cca 30 km. Dôležitejšie obce na ceste sú Lubrza, Gościkowo, Szumiąca, Skoki, Kuźnik, Międzyrzecz;
- Splav Pliszkou (pravý prítok Odry), ktorého dĺžka je cca 80 km. Významnejšie obce na ceste sú Kosobudki, Gądków Wielki, Pliszka, Sądów, Koziczun, Urad;
- Splav Ilankou (pravý prítok Odry) s dĺžkou cca 75 km. Dôležitejšie obce na ceste sú Torzym, Bielice, Rzepin, Nowy Młyn, Maczków, Rybocice, Świecko;
- Sława (dĺžka 50 km), na ceste sa nachádza Sławskie jazero - Rieka Obrzyca – jazero Rudno – južný kanál rieky Obry a systém jazier Męcno – Wieleńských, odkiaľ cesta môže pokračovať po Konvalinkovej ceste: Sława - Rieka Obrzyca – jazero Rudno a ďalej riekou Obrzyca do Odry;
- Strzelce Krajeńskie, jazero Lipie (Długie) - Mierzęcín – Noteć. Jazero Lipie v obci Długie v blízkosti Strzelec Krajeńskich je určené hlavne pre kajakárov a jachtárov. Tu sa začína tzv. Cesta lubuských malých Mazúr, ktorá má niekoľko desiatok kilometrov a vedie od jazera Lipie, cez jazero Słowa, Osiek a ďalej do Drawy. Populárnou kajakárskou cestou je v tomto mieste tzv. Waldusiowy Bajzel, ktorým sa začína Cesta lubuských malých Mazúr. Cesta s dĺžkou cca 8 km vedie cez jazero Lipie, potom do jazera Słowa, ďalej kanálom do jazera Osiek, následne riekou Mierzęcicka Struga do jazera Wielgie Dobiegniewskie. Alternatívou je cesta s dĺžkou cca 30 km, ktorá sa začína na jazere Wielgie ďalej riekou Mierzęcicka Struga do mesta Mierzęcín, a následne do rieky Drawa a rieky Noteć.

Záver

Na území Lubuského vojvodstva sa nachádza veľa vodných nádrží, na ktorých sa môžu záujemcovia venovať turistike a rekreácii, v závislosti od vlastných preferencií a potešenia. Tieto nádrže využíva veľa ľudí – obyvateľov lubuského vojvodstva a aj iných častí Poľska. Vodné oblasti sú jedným z najväčších pokladov tohto regiónu. Preto by sa malo o tieto územia dbať a investovať do vhodnej turisticko-rekreačnej infraštruktúry, vďaka čomu ich bude viac ľudí navštevovať a využívať ich hodnoty. Propagácia tohto výnimočného územia môže zvýšiť záujem spoločnosti a ovplyvniť rozhodovanie pri výbere miesta aktívneho oddychu.

Použitá literatúra

- [1] Czyżniewski T. (red.). 2009. Niezwykłe i tajemnicze miejsca Ziemi Lubuskiej. In *Gazeta Lubuska*. Zielona Góra, 2009. ISBN 978-83-61621-00-3.
- [2] Kwilecki K. 2011, *Rozważania o czasie wolnym. Wybrane zagadnienia*, GWSH: Katowice : 2011. ISBN 978-83-60953-59-4.
- [3] Kwilecki K. 2012. *Turystyczne i relaksacyjne formy zdrowego stylu życia*, GWSH, Katowice : 2012. ISBN 978-83-60953-64-8.
- [4] Województwo Lubuskie [online]. [cit. 13-11-2013]. Dostupné na internete :<<http://www.pl.all.biz>>
- [5] Ziemia Lubuska. Jeziora [online]. [cit. 12-11-2013]. Dostupné na internete :<<http://www.ziemiaLubuska.pl/>>
- [6] Ziemia Lubuska. Wędkarstwo [online]. [cit. 12-11-2013]. Dostupné na internete: <<http://www.ziemiaLubuska.pl>>__